

- 1 ☐ Kuvasarja esittelee Evon alueella tavattavia lintu- ja nisäkäslajeja, hyönteisiä sekä kasvilajistoa ja kääpiä, jäkälä ja sammaleita. Osa lajeista on harvinaisia direktiivilajeja ja tarvitsevat suojelutoimia osan ollessa yleisiä, mutta muista syistä kiinnostavia.

Kuvassa lentää nuori maakotka, jolle on tunnusomaista valkeat siipilaikut ja valkea pyrstön tyviosa. Kotkaksi sen tuntee voimakkaasti harittavista siiven käsisulista.

- 2 ☐ Vimeinen havainto maakotkan pesinnästä Lammin alueella on 1900-luvun alusta. Nykyisin haaskaruokintaa toteutetaan eri puolilla Etelä-Suomea ja haaskoilla talvehtii useita maakotkia - Evon haaskalla 1 - 2 yksilöä joka talvi.

Kotkille on valmistettu suojaisiin paikkoihin risupesä , joilla yritetään houkutella nuoria kotkia jäämään alueelle pesimään. Ensimmäinen pesivä pari on jo asettautunut Varsinais-Suomeen.

- 3 ☐ Sääksi on Kanta-Hämeen maakuntalintu ja pesivä kanta on pysynyt vakaana. Lintu on alun alkaen pesinyt vesien äärellä, mutta ihmisen häirinnän johdosta muuttanut takametsiin, josta käsin se tekee pitkiä kalastusmatkoja.

Pääasiallinen ravinto koostuu matalasta vedestä pyydytyistä lahnan- ja särjensukuisista kaloista, joiden keskipaino on noin 250 g. Joskus tapaa pesältä myös punalihaisia kirjolohia, jotka ovat peräisin lohilammikoilta.

- 4 ☐ Pesänsä sääksi rakentaa lakkapäämännetyyn, jossa tukeva oksista kestää painavan risulinnan. Metsän uudistusaloille tulisi jättää säästöpuksi sääksen pesintään sopivia tasalatvamännetyjä ja niiden ympärille puuryhmä suojaamaan pesää tuulilta. Näin voisi jatkua vanha metsäperinne, jossa leimikon kookkain puu säästettiin Tapiolle.

Evon sääkset, 2 - 3 paria, ovat asettuneet pesimään niille varta vasten rakennetuille pesälavoille, jotka takaavat pesän säilymisen vuosikymmeniksi eteenpäin. Ongelmaksi on kuitenkin muodostunut huuhekajan sääksen pesäpoikasiin kohdistama saalistus, josta on ikäviä kokemuksia.

- 5 ☐ Vanha, raitapaitainen kanahaukka saalistaa vuodenajasta riippuen eri lajeja. Kesällä metsäkanalintujen poikaset, nuoret rastaat, närhet ja sepelkyyhkyt ovat etusijalla.

Talviaikaan saalistus kohdistuu pyihin, teeriin ja oraviin. Pesät sijaitsevat tyypillisesti vanhoissa havumetsäkoissa, joissa on oksistonsa puolesta sopivia kuusia pesänrakennukseen.

- 6 ☐ Koivut, joissa on pesänrakentamiseen sopiva oksanhaarukka kelpaavat sekä kanahaukan, hiirihaukan että mehiläishaukan pesäpuuksi. Tällaiset puut on helppo havaita ja säästää harvennushakkuun yhteydessä.

Evon vanhat letikuusimetsiköt ovat tiheän oksistonsa puolesta haukkojen mieleen.

- 7 ☐ Taivaalla kaarteleva hiirihaukka on tuttu näky ja yhdistetään metsien ja peltojen rikkomaan maisemaan. Tuoreet metsän uudistusalat tarjoavat hyvinä myyrävuosina hiirihaukoille toisenlaisen saalistusmaaston.

Samat isot risulinnat voivat eri vuosina toimia sekä hiirihaukkojen, mehiläishaukkojen että kanahaukkojen pesänä.

- 8 ☐ Mehiläishaukka kuuluu Evon alueen vakituiseen pesimälajistoon. Se viettää aikansa metsän keskessä etsien maassaolevia ampiispesiä ja maamehiläisiä.

Pesässä on lähes aina kaksi keskenään sopuisaa poikasta. Elokuussa mehiläishaukko poikueet ilmestyvät taivaalle ja ovat hyvin äänekkäitä.

- 9 ☐ Luonnontilaisena korpikuusikoihin kasvaa tiheä ja oksikas puusto, joka tarjoaa varpushaukalla pesäalustan.

LIFE -hankkeessa on lähdetty ennallistamaan aiemmin ojitettuja korpia ja näistä kehittyä ajan myötä varpushaukalle pesäympä-

ristöjä.

Varpushaukat verottavat pesimäaikaan peippoja, punarintoja, uunilintuja ja rastaita. Talveksi ne jättävät takametsän ja suuntaavat kaupunkikierroksen jälkeen Keski-Eurooppaan.

- 10 ☐ Viirupöllö hyötyy metsätalouden tuottamista uudistusaloista,

joissa on runsaasti pikkunisäkkäitä. Pesäpököiden puuttuessa se hyväksyy pesäpaikaksi myös isokokoisen pöllöpöntön.

Pöntöt tulee sijoittaa etäälle poluista, jotta poikasiaan aggressiivisesti puolustava emolintu ei aiheuta vahinkoa ohikulkijalle. Hyvinä myyrävuosina Natura –alueella voi pesiä 6 paria viirupöllöjä.

- 11 ☐ Helmipöllö on saanut nimensä helmikuvioisesta höyhenpiteestä. Sen keväistä puputusta on tarinoissa luultu jäniksen aikaansaamaksi ääneksi. Ravintotilanteen mukaisesti helmipöllöt vaeltavat etsien myyräikkaita alueita.

- 12 ☐ Varpuspöllöä pidettiin aiemmin osin piileskelevän käytöksensä johdosta harvinaisena lintulajina. Nykytiedon mukaan sitä tavataan harvakseltaan pesivänä eritoten vanhoissa havumetsissä. Samoissa metsissä asuvan pohjantikan kovertamat kolot ovat sille mieleen.

- 13 ☐ Varpuspöllön poikuekoko on muihin pöllöihin verrattuna suuri. Kuvasta voi laskea yhteensä 9 poikasta, joita emolintu pienestä koostaan huolimatta raivokkaasti puolustaa. Sekä myyrät että pikkulinnut kelpaavat ravinnoksi.

- 14 ☐ Natura -alueella on 6 pysyvää metsojen soidinpaikkaa. Näiden ympäristöön on tehty erilliset hoitosuunnitelmat, joissa pyritään turvaamaan soitimen jatkuminen.

Kosteikot ovat tärkeitä poikueympäristöjä ja korpien ja rämeiden ennallistaminen lisää sopivia ruokailuympäristöjä hyönteisravinnosta riippuvaisille poikasille.

- 15 ☐ Soidinpaikkojen pitkäaikaisessa seurannassa on havaittu, että myös joitakin uusia soidinpaikkoja on syntynyt entisten tuhoutuneiden lähiympäristöön.

Edellytyksenä on vähintään keski-ikäinen mäntyvaltainen puusto ja sopiva kumpareinen maasto.

Keväiset soitimet vetävät puoleensa myös kettuja, ilveksiä ja huuhekajia, joiden kannat ovat runsastuneet.

- 16 ☐ Kaakkurien parimäärä on vuodesta toiseen pysynyt pienenä käsittäen 2 – 3 pesivää paria. Se viihtyy pikkujärvillä, jos sieltä löytyy sopiva saari tai erillinen suomätäs pesäpaikaksi. Kalastusvedet sijaitsevat suurilla järvillä hyvinkin etäällä.

- 17 ☐ Hämeessä on pesälauttoja rakennettu useille rauhallisille pikkujärville ja saatu hyviä tuloksia. Ongelmaksi on nyttemmin noussut se, että joutsenet valtaavat uusia pesimäjärviä käyttöönsä ja kaakkuri joutuu väistymään.

- 18 ☐ Pohjantikka kuuluu lintudirektiivin lajeihin samoin kuin harmaapäätikka. Pohjantikka on luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi, joka tarvitsee suojelutoimia.

Life –hankkeessa tehty lahopuuston lisääminen tarjoaa ruokamaita ja pesäpaikkoja pohjantikoille. Tutkimuksen keinoilla pyritään selvittämään tikkojen elinympäristövaatimuksia ja elinpiiriä.

- 19 ☐ Pohjantikan pesä sijaitsee sellaisissa metsiköissä, joissa on runsaasti lahopuuta. Natura –alueen boreaaliset luonnonmetsät ovat pohjantikkojen säännöllisesti käyttämiä pesämetisiä ja poikkeuksellisen runsas pohjantikan esiintyminen Evolla selittyy näiden vanhojen lahopuustoisten metsien määrällä.

- 20 ☐ Palokärkeä kutsutaan metsäluonnon avainlajiksi, josta hyötyvät muut lajit. Telkkä, helmipöllö ja näätä viihtyvät samoissa koloissa ja lepakot vetäytyvät niihin päivälevolle.

- 21 ☐ Palokärjen jäljiltä näkee myös kuopallekaivettuja muurahaispesiä ja reikäisiä kantoja.

Karhu myös hajottaa muurahaispesiä, mutta jälki on paljon

rajumpaa. Kantojen kuoriminen on sekin karhulle tyypillistä ja se herkuttelee samoilla kantojäärän toukilla kuin palokärki.

- 22 Kuukkeli kuului vielä 1950 -luvulla Evon metsien lajistoon ja se vieraili uteliaana tukkijätkien nuotiolla. Sittenmin kuukkelit ovat harvinaistuneet voimakkaasti ja Etelä-Suomen kuukkelikanta on pieninä sirpaleina vanhojen yhtenäisten metsäalueiden keskessä. Nämä viimeiset eteläiset tukikohdat ovat vaarassa hiipua pois johtuen liian harvasta populaatiosta ja toisistaan erillään olevista pareista.

- 23 Ilvekset ovat Evolla lähinnä ohikulkijoita, sillä paremmat metsästysmaat viljelysmaisemien äärellä tarjoavat saalistettavaksi rusakoita, valkohäntäkauriita ja uutena tulokkaana metsäkauriita.

Vähälukuinen metsäjäniskanta ja metsäkanat eivät houkuttele jäämään talveksi Evon metsiin.

- 24

- 25 Kevättalven kiima-aikaan saukot liikkuvat ahkerasti myös päivännäöllä. Purojensilla on yhtenäen tuoreita merkkejä saukkojen liikeistä - järvillä näkyy pitkiä liukuja parihiipyn välillä.

Yllättävintä on löytää keskellä metsää syvässä lumessa saukon kulku-ura. Saukot tuntevat elinpiirinsä siinä määrin hyvin, että oikaisevat määrätietoisesti puroilta toiselle metsäkannaksien läpi.

- 26 Liito-orava on direktiivilaji, jonka asuinympäristöä ei saa tuhota. Metsänkäytössä liito-oravaympäristöt huomioidaan siten, että pesäpuun lähiympäristö jää käsittelemättä ja metsäyhteydet ympäriöivälle metsäalueelle säilyvät.

Liito-orava on hämääksiivinen ja sen näkeminen metsäympäristössä on tosi harvinainen tapahtuma.

- 27 Liito-oravan säännöllisesti käyttämien pesähaapojen tyvelle kertyy keväiseen mennessä näyttävä kasa papanoita.

Levähdyspaikoilta tapaa sitävastoin vain joitakin yksittäisiä papanoita. Kesän tullen ne yksinkertaisesti häviävät näkyvistä.

- 28 Liito-oraville on tarjolla lukuisia luonnonkoloja, mikä lieene selityksenä sille etteivät ne ole asettuneet lukuisampina pönttöihin. Muualla Suomessa pöntöt ovat liito-oravien suosimia pesäpaikkoja.

- 29 Metsäsopulien ruokalon jäljiltä löytyy metsän pohjalta silputtuja sammaleita.

- 30 Joinakin vuosina metsäsopulit ovat liikekannalla ja niitä löytyy eri puolilta Natura -aluetta teiltä kuolleena. Vuosi 2005 oli pitkästä aikaa tällainen metsäsopulien "vaellusvuosi".

- 31 Pohjanlepakko on yleisin alueen lepakoista ja niitä tapaa koulurakennuksen vintiltä talvehtimassa. Korvayökkö saalistaa puistoalueella ja on sekin rakennuksiin sidoksissa.

Vesisiippa hyötyy majavan aikaansaamista patoaltaista, joiden yläpuolella lentää runsaasti hyönteisiä.

- 32 Evon alueella on havaittu yhteensä 83 uhanalaista ja silmälläpidettävää eliölajia, joista hyönteisiä on 27.

Monet niistä vaativat menestyäkseen lahoavaa tai palanutta puuta.

33 ☐ Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit luokitellaan elossaolevien ja tarkemmin tunnettujen lajien osalta seuraavasti:

* äärimmäisen uhanalaiset

* erittäin uhanalaiset

* vaarantuneet

Tämän lisäksi on joukko harvinaisia lajeja, jotka katsotaan silmälläpidettäviksi.

34 ☐ Ketokatkerosta esiintyy kaksi kasvurytmiltään eri muotoa. Evon katkerot kukkivat vasta elokuussa.

Perinnebiotoopit ylläpitävät tiettyä kasvi- ja hyönteislajistoa, joka on vaarassa hävitä perinteisen maankäytön väistyessä.

35 ☐ Harjukasvien uhkana on muun kasvillisuuden kilpailu samoilla kasvupaikoilla. Tuli on aikanaan uudistanut myös harjumetsiä ja pitänyt paikalle hiipivän kuusikon kurissa. Nytemmin harjuluonto on monin paikoin kuusettumassa kuten on tilanne Syrjänalusenharjulla.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on ehdotettu kokeiluluonteisesti tulen käyttöä harjukasvillisuuden elinolojen parantamiseksi.

36 ☐ Hirvenkello on helppo sekoittaa samannäköiseen, mutta pienikokoisempaan ja lähes karvattomaan peurankelloon. Muun lajiston kilpailu kasvutilasta on vakava uhka hirvenkellolle, joka on heikko kilpailija. Kasvupaikkaa on pidetty näyttämällä avoimena muusta lajistosta, mutta se ei vielä takaa hirvenkellon säilymistä alueen lajistossa.

37 ☐

38 ☐ Raidan tuoksukäävystä on vain muutama esiintymä tiedossa. Ylhäällä rungolla kasvavat käävät jäävät kuitenkin helposti huomaamatta, joten määrä on todellisuudessa suurempi.

39 ☐

40 ☐